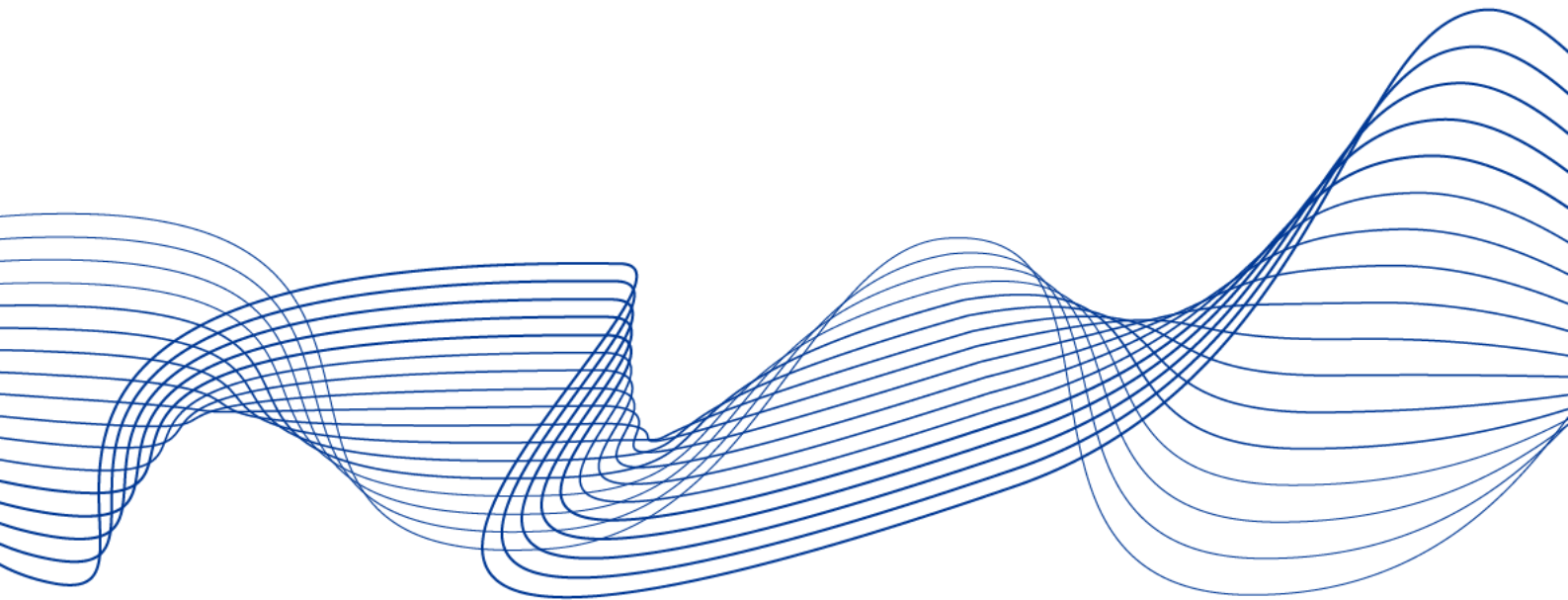


Éves jelentés

2016



ERKT
Európai Rendszerkockázati Testület
Pénzügyi Felügyeletok Európai Rendszere

Tartalomjegyzék

Előszó	2
Vezetői összefoglaló	3
Impresszum	6



Előszó



Mario Draghi, az Európai Rendszerkockázati Testület elnöke

Az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) hatodik éves jelentése a 2016. április 1. és 2017. március 31. közötti időszakról számol be. Az ERKT a vizsgált időszakban is szoros figyelemmel kísérte az Európai Unió (EU) pénzügyi rendszerének sérülékeny pontjait, és részt vett az ezekkel összefüggő szakpolitikai vitában. Két kiemelt kockázati területnek szentelt kitérőt a figyelmet. Az egyik a tartósan alacsony kamatkörnyezettel járó kockázatokhoz kötődik, amelyről az ERKT és az EKB közös elemzést készített és tett közzé az alacsony kamatlábakból eredő makroprudenciális politikai problémákról szóló beszámolóban. Az elemzés alapján az ERKT megítélése szerint a bankok, biztosítótársaságok és nyugdíj-pénztárak mérlegeiben mutatkozó hiányosságok feltárt kockázata az EU pénzügyi stabilitását fenyegető két legjelentősebb kockázat egyike, amelynek ugyanolyan fontosságot tulajdonít, mint a kockázati felárak globális pénzügyi piaci átárazódása hordozta

kockázatnak.

A másik górcső alá vett terület a lakóingatlanokhoz fűződő kockázatokat foglalja magában. Az ERKT egy uniós szintű előretekintő értékelés alapján megállapította, hogy nyolc tagállamban középtávú sérülékenységek állnak fenn. Az érintett tagállamok részére nyilvános figyelmeztetést adott. Emellett ajánlást fogalmazott meg az adathiány kiküszöböléséről, hogy összehangoltabb keretrendszert alakíthasson ki az uniós lakó- és kereskedelmi ingatlanok piacán végbemenő folyamatok figyelemmel kísérése céljára.

A vizsgált időszakban a testület emellett bővítette a bankszektoron kívüli pénzügyi ágazat figyelemmel kísérését szolgáló kapacitásait is. Konkrétabban: közzétette az évente megjelenő EU Shadow Banking Monitor (Uniós árnyékbankfigyelő) első kiadását, amely megnevezte a rendszerkockázatok forrásait és az azokat erősítő mechanizmusokat. Ezzel összefüggésben szerepet játszott a bankszektoron túlmutató makroprudenciális politikáról szóló vita alakításában: például mind rövid távú szakpolitikai eszközöket, mind hosszú távú programot meghatározott e téren.

Ezen túlmenően, az ERKT több konferencia és szakmai műhely szervezésével szorosan bekapcsolódott a makroprudenciális politikáról szóló vita ösztönzésébe. Mindenekelőtt, szeptemberben megrendezte első éves konferenciáját, amelynek központi kérdései a makroprudenciális politika irányvonala és a makroprudenciális döntéshozókat foglalkoztató legfontosabb témák voltak, úgymint az alacsony kamatkörnyezet, a standardizált, tőzsdén kívüli, származtatott termékekkel való biztonságosabb kereskedést szolgáló központi elszámolási kötelezettség következményei, valamint a biztonságos eszközök érezhető szűkös mennyisége a piacokon.

Végezetül szeretném köszönetemet kifejezni Stefan Ingvesnek, a Sveriges Riksbank elnökének, az elmúlt hat évben az ERKT szakmai tanácsadó bizottságának elnökeként az ERKT érdekében végzett munkájáért. 2017 augusztusától a bizottság elnöki tisztét Philip R. Lane, a Central Bank of Ireland elnöke veszi át.

Frankfurt am Main, 2017. július

Mario Draghi
az ERKT elnöke



Vezetői összefoglaló

A vizsgált időszakot gyenge gazdasági növekedés és alacsony kamatkörnyezet jellemezte, bár az európai és világgazdasági kilátások az időszak vége felé javultak. Az ERKT (az EKB-val közösen) jelentős erőforrásokat fordított e környezet uniós pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatásának elemzésére, és beszámolót tett közzé az alacsony kamatlábakból fakadó makroprudenciális politikai feladatokról. Ezenfelül a testület az EU árnyékbankrendszerének bővülése nyomán fokozta az ennek figyelemmel kísérésére tett erőfeszítéseit, és első ízben publikálta EU Shadow Banking Monitor (Unió árnyékbankfigyelő) című éves kiadványát, amely azonosította a rendszerkockázatok forrásait és az azokat erősítő mechanizmusokat.

Az ERKT továbbra is az EU pénzügyi stabilitását veszélyeztető négy fő kockázatot nevez meg. Ezek a következők: 1) a kockázati felárak globális pénzügyi piaci átárazódása; 2) a bankok, biztosítótársaságok és nyugdíjpénztárak mérlegeiben mutatkozó hiányosságok; 3) az állami, a vállalati és a lakossági adósság fenntarthatóságának problémái; valamint 4) a bankokon kívüli pénzügyi szektorokból a tágabb pénzügyi rendszerre áttérjedő fertőzés és sokkok. Az ERKT előző éves jelentéséhez hasonlóan a globális kockázati felárak hirtelen irányváltása továbbra is a pénzügyi stabilitást fenyegető különösen prominens kockázatnak minősül. A lassú növekedéssel és alacsony kamatlábakkal jellemezhető környezet miatt az ERKT megítélése szerint a bankok, biztosítótársaságok és nyugdíjpénztárak mérlegeiben mutatkozó hiányosságok hasonló fontossággal bírnak.

Az EU pénzügyi rendszerének makroprudenciális felügyélése mellett a testület megbízatása arra is kiterjed, hogy figyelmeztetést adjon ki, amennyiben jelentős rendszerkockázatot állapít meg, és bebizonyosodik, hogy fel kell hívni erre a figyelmet. Tekintettel erre, az ERKT elemzést készített a lakáscélú ingatlanszektorral kapcsolatos, az uniós tagállamaiban középtávon jelen lévő sérülékeny pontokról. Az értékelés alapján nyolc ország (Ausztria, Belgium, Dánia, az Egyesült Királyság, Finnország, Hollandia, Luxemburg és Svédország) nyilvános figyelmeztetést kapott. Az ERKT a megalapítása óta első alkalommal adott ki nyilvános figyelmeztetést. Emellett jelentős hiányosságokat talált az ingatlanszektor elemzéséhez rendelkezésre álló adatokban, ezért ajánlást fogadott el az adathiány kiküszöböléséről annak érdekében, hogy összehangoltabb keretrendszert alakíthasson ki az európai uniós lakó- és kereskedelmi ingatlanok piacán zajló folyamatok figyelemmel kísérése céljára.

Az ERKT által megnevezett fő pénzügyi stabilitási kockázatok szolgálták alapul az európai felügyeleti hatóságok EU-szintű stressztesztjei során felhasználható kedvezőtlen forgatókönyvek tervezéséhez. A vizsgált időszakban a testület az Európai Értékpapírpiaci Hatóság (ESMA) központi szerződő feleket érintő, valamint az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (EIOPA) foglalkoztatói nyugdíjalapokat érintő stressztesztjéhez bocsátott rendelkezésre kedvezőtlen forgatókönyveket, amelyekről az éves jelentés bővebb információkat is tartalmaz. A bankszektor stressztesztjét végző Európai Bankhatóság (EBH) és a biztosítási szektor stressztesztjét levezénylő EIOPA részére 2016 elején átadott forgatókönyveket az ERKT 2015-ös éves jelentése mutatta be.

A tárgyidőszak volt az ERKT által 2015 decemberében bevezetett önkéntes reciprocitási keretrendszer működésének első éve is. 2016-ban Belgium és Észtország volt az első két olyan ország, amely az új rendszer keretében egy-egy intézkedésének viszonzását igényelte. Az ERKT ezt követő, minden tagállamnak szóló ajánlása, amely szerint mindkét intézkedés viszonzandó, végül EU-szerte jelentős mértékben élénkítette a reciprocitást.



Az ERKT emellett részt vett az Európai Bizottságnak az uniós makroprudenciális keretrendszer felülvizsgálatáról szóló konzultációs anyagának elkészítésében. A testület rávilágított, hogy meg kell őriznie függetlenségét, ugyanakkor szoros kapcsolatban kell maradnia az EKB-val. Javaslatot tett arra, hogy az igazgatótanács tagsága széles körű maradjon, és hangsúlyozta, hogy a makroprudenciális eszköztárnak átfogónak, egyben könnyen használhatónak kell lennie. Ezenfelül a rendszerkockázat strukturális és ciklikus dimenzióit megcélzó konkrét eszközök kialakításának tökéletesítését is ajánlotta. Megemlítendő továbbá arra irányuló javaslata, hogy az elsősorban lakóingatlan-kitettségéből fakadó rendszerkockázat kezelésére szolgáló eszközök minden uniós tagállamban a makroprudenciális döntéshozók rendelkezésére álljanak. Végezetül, a testület elismerte, hogy a bankszektoron túlmutató makroprudenciális politikai jogi keret megalkotására van szükség.

A fentiek mellett az ERKT a banki tevékenység makroprudenciális kereteinek kidolgozásában is szerepet játszott. Először is, ismertette a tőkeáttételi mutató bevezetésével kapcsolatos álláspontját az EBH-val. Előzetes elemzése alapján a testület nem sok bizonyítékát látja a tőkeáttételi mutató piaci likviditásra gyakorolt negatív hatásának. Másodsor, az ERKT részt vett az EBH által koordinált, a tőkekövetelmények ciklikusságáról szóló rendszeres beszámoló elkészítésében. Bár elismert néhány analitikai problémát, a jelentés nem talált számottevő bizonyítékot a tőkekövetelményekről szóló rendelet és irányelv (CRR/CRD IV) jogszabálycsomagból eredő prociklikus hatások létezésére. Ennélfogva a banki szavatoló tőke jelenlegi, kockázatérzékeny keretrendszerének megőrzésére tett javaslatot. Harmadszor, az ERKT megosztotta az EBH-val a nettó stabil forrásellátottsági ráta (NSFR) meghatározására vonatkozó véleményét. Ebben az NSFR-t nevezte meg a banki likviditási és lejárat transzformációval kapcsolatos szerkezeti problémák kezelésére rendelkezésre álló legjobb eszközként. Megjegyezte, hogy az európai hatóságok végső célja ennélfogva az lenne, hogy hiteles és szilárd NSFR-követelményt alkalmazzanak az Európai Unióban.

Az ERKT szerepet játszott továbbá a bankszektoron túlmutató makroprudenciális politikai keretek kidolgozásában. 2016 júliusában stratégiai dokumentumban mutatta be azokat a rövid távú szakpolitikai lehetőségeket és hosszú távú programot, amelyekkel enyhíthetők a bankszektoron kívüli ágazathoz köthető pénzügyi stabilitási kockázatok. A vizsgált időszak folyamán a testület előrelépést ért el a stratégiai dokumentumban meghatározott egyes főbb feladatok tekintetében. Először is, lépéseket tett afele, hogy innovatív makroprudenciális eszközök szülessenek a kezdeti letétek és haircutok prociklikusságának kezelése céljából, különös tekintettel az értékpapír-finanszírozási és a származékos ügyletekre. Másodsor, makroprudenciális perspektívát biztosított a központi szerződő felek és a biztosítótársaságok prudenciális felügyeletéhez, konkrétan információkkal járult hozzá a folyamatban lévő jogalkotói felülvizsgálatokhoz.

Az előző évhez képest 2016-ban jelentősen nőtt a makroprudenciális ügyekre vonatkozó intézkedések száma. Ez volt az első olyan év, amelyben minden tagállam negyedévente meghatározta az anticiklikus tőkepuffer mértékét, valamint elvégezte a rendszerszinten jelentős egyéb intézmények megnevezésének és az ezekre vonatkozó pufferráták meghatározásának éves felülvizsgálatát. A rendszeres felülvizsgálat alá nem eső instrumentumok esetében a tagállamok mintegy fele hozott makroprudenciális politikai intézkedéseket, különös tekintettel a lakóingatlanokkal kapcsolatos kockázatokra irányuló instrumentumokra.

Az ERKT a vizsgált időszakban folytatta a korábbi ERKT-ajánlások végrehajtásának értékelését. A hitelintézetek finanszírozásáról szóló ERKT-ajánlás követésének felmérése különösen nagyarányú szabálykövetést tárt fel az ajánlás alanyainak körében. A makroprudenciális politika köztes célkitűzéseiről és eszközeiről szóló ERKT-ajánlás betartásának vizsgálata pedig kimutatta, hogy minden tagállam szem előtt tartja az ERKT által ajánlott köztes célokat, és konkrét



makroprudenciális eszközökhöz köti ezeket. Az ERKT pénzügyi alapokról szóló ajánlásának betartását vizsgáló értékelés véglegesítését viszont elhalasztották annak érdekében, hogy figyelembe vegyék a pénzügyi alapokról szóló uniós rendelet végleges formába öntését.

Végül, az ERKT számos konferenciát és szakmai műhelyt szervezett a makroprudenciális politikáról szóló vita ösztönzése céljából. Szeptemberben megrendezte első éves konferenciáját, amelynek meghívott előadói megvitatták a makroprudenciális politika irányvonalát, valamint a makroprudenciális döntéshozókat foglalkoztató legjelentősebb témákat, úgymint az alacsony kamatkörnyezetnek, a standardizált, tőzsdén kívüli, származtatott termékekkel való biztonságosabb kereskedést szolgáló központi elszámolási kötelezettség következményeinek, valamint a biztonságos eszközök érezhető szűkös mennyiségének kérdéseit.



Impresszum

© Európai Rendszerkockázati Testület, 2017.

Postacím 60640 Frankfurt am Main, Németország
Telefonszám +49 69 1344 0
Weboldal www.esrb.europa.eu

Minden jog fenntartva. A kiadvány sokszorosítása oktatási és nem kereskedelmi célból, a forrás feltüntetésével megengedett.

A jelentésben szereplő adatgyűjtés lezárásának időpontja: 2017. március 31.

Jelen kiadvány az ERKT 2016. évi éves jelentése előszavának és vezetői összefoglalójának rövidített változata.
A teljes szöveg angol, német és spanyol nyelven olvasható.

ISSN 1977-5202 (online)
ISBN 978-92-95210-21-9 (online)
DOI 10.2849/491917 (online)
EU-katalógusszám DT-AB-17-001-HU-N (online)